

Nr 150.

Av herr **Hansson** i Skegrie m. fl., om *anslag till beredande av lån för grästorkanläggningar.*

Jämlikt kungörelsen den 22 december 1939 (nr 922) har inom jordbruksdepartementet upprättats en fond för utlämnandet av lån till grästorkar. Som kapitalinvestering å denna fond anvisades för budgetåret 1939/40 ett reservationsanslag av 2 000 000 kronor. För ändamålet tillgängliga medel uppgingo den 1 juli 1951 till endast 40 000 kronor.

Såsom skäl för att åtgärder icke vidtagits för anvisande av ytterligare medel till lån för anskaffande av dylika grästorkanläggningar har i jordbruksdepartementet under senare år i olika sammanhang nämnts bl. a. att inga ansökningar om lån av den art att de kunnat bifallas inkommit under lång tid. Med hänvisning till denna bristande tillgång på fondmedel har emellertid Kungl. Maj:t den 4 januari 1952 avslagit en av lantbruksstyrelsen med stöd av statens maskinprovningar och jordbrukstekniska institutet gjord hemställan om lån till en dylik grästorkanläggning.

Emellertid framgår av numera föreliggande samlad erfarenhet samt av de senare årens utveckling, såväl på det försörjningspolitiska området som i fråga om jordbruksproduktionens lämpliga inriktning med hänsyn till odlingstekniska förhållanden, arbetskraftsproblem och lönsamhet, att ökad tillgång till grästorkningsanläggningar av driftsekonomisk storleksordning och användbarhet otvivelaktigt är av betydande allmänt intresse och torde ha ett ej oväsentligt framtidsvärde.

De under år 1951 aktuella avsättningssvårigheterna för vissa jordbruksprodukter, främst smör, föranledde riksdagen att uttala, att en viss omfördelning av jordbruksproduktionen borde ske, så att produktionen av mjölk borde minskas i områden, där man med fördel kunde utvidga den vegetabiliska produktionen.

För att utan skada kunna övergå till ensidig och varaktig vegetabilieproduktion krävs framför allt en god växtföljd, vari vallväxter ingå en betydande faktor. En alltför ensidigt sammansatt växtföljd främjar såväl växtsjukdomar som parasiter, vilket gör en dylik inriktning av jordbruksproduktionen på längre sikt omöjlig. Om man därför avser att i praktiken genomföra en sådan omfördelning av jordbruksproduktionen, som uttalades av 1951 års riksdag, böra åtgärderna utformas så att jordbrukets möjligheter härför underlättas och stödjäs på orter, där vegetabilieproduktionen anses böra utökas. Genom torkning av ex. lusern kan ett värdefullt hemmaodlat äggvitafoder erhållas för bl. a. försäljning till mjölkproduktionsområdena. Anskaffandet av ovannämnda grästorkningsanläggningar är därför ett viktigt led i jordbrukets produktionsanpassning och rationalisering.

Detta blir i flera avseenden särskilt framträdande, då anskaffning av en dylik torkanläggning sker i andelstorkföreningens form och med sikte på viss gemensam maskinanvändning, i främsta rummet för arbetsbesparande skördearbete, upplastning och transport av fodergrödor i andelsföreningens regi. Dessutom skapas också ökade möjligheter för innehavare av mindre jordbruk, som måste bedriva en viss mjölkproduktion, att begagna sig av ekonomisk konsttorkning och att dessutom förbättra sin ekonomi genom lönearbete vid sidan av skötseln av eget jordbruk.

Den omständigheten att grästorkningslånefonden icke har tagits i anspråk i väntad omfattning är förklarlig mot bakgrunden av den allmänna osäkerheten om den konjunkturmässiga och jordbrukspolitiska utvecklingen efter kriget slut samt de finansieringssvårigheter, varmed torkanskaffning otvivelaktigt har varit förknippad, dels såsom följd av att lånemöjligheterna ansetts osäkra med hänsyn till på lånefonden anvisade medels otillräcklighet, dels även vid fullt utnyttjande av lånefondens möjligheter, bl. a. därigenom att beviljat lån eller del därav icke har kunnat lyftas utan att anläggningen helt färdigställts och tagits i bruk.

Tillkomsten av en så relativt ny företagsform som andelstorkföreningar måste nödvändigtvis vara förknippad med ett omfattande förarbete på lång sikt av intresserade initiativtagare, vilka söka utvägar för projektets finansiering och såväl för egen som för andras del bära ansvar för hållbarheten av en på tidigt stadium uppgjord finansieringsplan, varvid möjligheten till lån ur grästorkningslånefonden kan tillmätas grundläggande betydelse.

Med hänvisning till ovanstående hemställas,

att riksdagen måtte besluta att under nionde huvudtiteln i Kungl. Maj:ts proposition nr 1 anvisa ett reservationsanslag av 500 000 kronor att användas för lån för grästorkanläggningar.

Stockholm den 22 januari 1952.

Nils Persson.

Stig F. Hansson
i Önnarp.

Nils G. Hansson
i Skegrie.

Eric Nilsson
i Svalöv.